

מועדוניות טיפוליות

ביקורת מעקב

1. כללי

1.1. בשנת 2014, נערכה ביקורת בנושא המועדוניות הטיפוליות בעיר. ביקורת המעקב העלתה כי מספר המועדוניות הפועלות בעיר לא השתנה, כך שברחבי העיר מצויות 9 מועדוניות טיפוליות, המונות 15 ילדים כול אחת, כדלקמן:

1.1.1. 3 מועדוניות משותפות עם אגף החינוך בבתי הספר: בן גוריון, ראשונים ו-יד מרדכי.

1.1.2. 4 מועדוניות טיפוליות אינטנסיביות, מהן 3 מועדוניות המופעלות על ידי האגודה לקידום החינוך, בבתי הספר: גורדון, טבנקין ויצחק שדה, ומועדונית אחת המופעלת על ידי ויצ"ו ברחוב הפלמ"ח 14.

1.1.3. 2 מועדוניות לילדים עם קשיים רגשיים התנהגותיים המופעלות על ידי עמותת "יד רחל" במתחם בית הספר היובל.

2. בעבר, האגודה לקידום החינוך בתל אביב יפו הפעילה 3 מועדוניות בבית הספר גורדון, מתוכן אחת יועדה לילדים עם קשיים רגשיים התנהגותיים. כיום, לאחר שפורסם מכרז חדש ונבחרו מציעים, מפעילה העמותה מועדוניות אינטנסיביות בשלושה בתי-ספר, ואילו עמותת "יד רחל" שהפעילה בבית הספר היובל שתי מועדוניות אינטנסיביות מפעילה כיום את המועדוניות המיועדות לילדים עם קשיים רגשיים התנהגותיים.

3. בעקבות הביקורת, מחלקת הילד והנוער שבאגף הרווחה פועלת בשיתוף פעולה מלא עם אגף החינוך. מונתה עו"ס המרכזת את הנושא, נכתבו נוהלי העבודה ותהליכי העבודה בתחום הפכו מובנים.

4. ביקורת המעקב העלתה כי נושאים כספיים חשובים אינם מקודמים בטיעונים של עומס מטלות. הביקורת סבורה כי יש לתת עדיפות לטיפול בנושאים אלו ולא להזניחם.

מס"ד	הנושא	עדכון המצב
1.	להגדיר גורם אחד שיהיה אחראי לניהול הצורך במועדוניות בעיר תוך שיתוף פעולה בין שני האגפים (הרווחה והחינוך), שכן לכול אגף תבחינים שונים, הנגזרים ממשרדי הממשלה השונים. רק שיתוף הפעולה ביניהם ירכז את הצורך המלא והאמיתי, ויכלול את כלל	בוצע. במחלקת הילד והנוער שבאגף הרווחה מונתה עו"ס אשר מרכזת את כול נושא המועדוניות הטיפוליות. באגף החינוך היו חילופי כוח אדם רבים. כיום, מונתה מנהלת מחלקה חדשה, אשר מרכזת את נושא המועדוניות.

מס"ד	הנושא	עדכון המצב
	הילדים בסיכון, המתאימים למסגרת המועדוניות.	לדברי העו"ס, האחראית באגף הרווחה, קיים שיתוף פעולה מלא. ועדות ההיגוי הפכו לאופרטיביות יותר, ויש התייחסות בוועדת ההיגוי לצרכים העירוניים.
.2	להגדיר נהלים ברורים לקיום ועדות הקבלה, לרבות הגורמים האמורים להיות נוכחים בוועדות.	בוצע. בעקבות הביקורת, נכתבו נהלים מפורטים באשר להפעלת המועדוניות. יש להתאימם ולהכלילם בפורטל העירוני. מנהלת המחלקה לילד ולנוער ציינה כי היא והעו"ס האחראית על המועדוניות בעיר נמנים עם צוות ההיגוי לכתבת הוראות התע"ס החדש (הוראות ארציות לפעילות העו"ס מטעם משרד הרווחה).
.3	לערוך פרוטוקולים לוועדות הביצוע, בהן בוחנים את התקדמות הילדים ועמידתם בתוכניות הטיפול. קיום פרוטוקולים יסייע לנוכחים לערוך בקרה אחר הביצוע וההתקדמות על פי המלצות הוועדה.	בוצע. בעקבות הביקורת קיימים דוחות מובנים המתעדים את ההתקדמות של החניכים במועדוניות. עותקים מדוחות אלו נשלחים לעו"ס המשפחה. בנוסף, תוכניות הטיפול בילד כוללות גם את המסגרת המשפחתית. במסגרת הטיפול, כול אחת מהמשפחות מגיעה לטיפול בוקר במועדונית, בהשתתפות עו"ס המשפחה.
.4	לערוך בקרה אחר הסכומים המועברים על ידי משרד הרווחה, אשר תכלול תחשיב הכולל נתונים מאגפים שונים בעירייה. בשל מורכבות התחשיב, והעובדה כי הוא כולל העברת כספים ממשרדי ממשלה שונים בגין אותה הפעילות, הביקורת רואה חשיבות בעריכתו ובמעקב אחר אופן העברת הכספים בשלימותם מהגורמים השונים לעירייה, ובמיוחד ממשרד הרווחה.	לא בוצע. לדברי חשבת אגף הרווחה, בשל עומס וריבוי המטלות, טרם החלה הבקרה המשותפת עם חשב אגף החינוך. הביקורת סבורה כי יש לתת עדיפות לבקרה חשובה וחיונית זו.

עדכון המצב	הנושא	מס"ד
<p>בוצע. כיום, החישוב לא נעשה באופן ידני, אלא, עובדות הזכאות מזינות את הנתונים, והמערכת מחשבת את הדרגה באופן אוטומטי.</p>	<p>ליצור בקרה מדגמית אחר עדכון דרגות הזכאות לצורך חישוב תשלומי ההורים. ניתן לערוך את הבקרה על ידי בדיקה מדגמית צולבת של עובדות הזכאות, עבור הנתונים המוזנים.</p>	<p>5.</p>
<p>בוצע חלקית. כיום, מערכת הכספים של העירייה פתוחה לצפייה לכול עובדות הזכאות, והן עורכות בקרה שוטפת. טרם נעשתה בחינה להפרשים ישנים, לטענתן, בשל עומס המטלות. הביקורת סבורה כי יש לתת עדיפות לבחינה זו.</p>	<p>לבחון את הסיבות להפרשים הלא מוסברים בין שיעור הגבייה במערכת אגף הרווחה ובין נתוני הגבייה המועברים לחשבת האגף ממערכת הגזברות, על מנת לנתח את הגורמים להפרשים ולעצב את תהליך העבודה שימנע את היווצרותם בעתיד.</p>	<p>6.</p>
<p>בוצע חלקית. נעשה ניסיון של שליחת מכתבי התראה לחייבים, חתומים על ידי עו"ד, אך הם לא הגדילו את הגבייה באופן משמעותי. לדברי חשבת האגף, ניתן להגדיל את שיעור הגבייה על ידי הוצאת הילד מהמסגרת בה הוא מקבל את השירות, אולם, מדובר באוכלוסיית ילדים בסיכון, ולכן גישה זו מחזירה את הילד לסביבה המסוכנת שלו.</p>	<p>לפעול בצורה אינטנסיבית יותר לגביית החובות בגין תשלומי ההורים, כגון: הוצאת מכתבי התראה להורים החייבים. כמו כן, לשתף פעולה עם המחלקה המשפטית לצורך כך. הביקורת סבורה כי ניסיון גבייה זה יכול להגדיל את שיעור הגבייה.</p>	<p>7.</p>
<p>בוצע. כיום, מנהלות המועדוניות הן שותפות מלאות לתהליך. בחלק גדול מהמקרים המלצה על פעילויות מגיעה מצוות המועדונית מתוך היכרותם את הילדים. בנוסף, העו"ס האחראית ציינה כי בשנתיים האחרונות עברו מנהלות המועדוניות הדרכות באשר לתזונה בריאה. כיום, אין במועדוניות מזון מעובד או שתייה ממותקת. שינוי זה אף הוזיל את עלות המזון.</p>	<p>להתחיל תהליך של בניית תקציב למועדוניות. לדעת הביקורת, מומלץ לכלול את מנהלת המועדונית בתהליך, על מנת שתהיה שותפה ואחראית לעמידה בו. כמו כן מומלץ לבנות את התקציב על פי ההוצאות השוטפות של השנים הקודמות (לרבות שכר ותזונה), בחינת הצרכים להצטיידות, ולקיחת מקדם ביטחון להוצאות בלתי צפויות.</p>	<p>8.</p>
<p>בוצע. הבקרה אחר הניצול התקציבי נעשית אחת לחודשיים.</p>	<p>לבדוק מדי שנה את הניצול התקציבי, כך ניתן לוודא אם קיימים סכומים אותם ניתן לנצל לרווחת ילדי המועדוניות.</p>	<p>9.</p>

מס"ד	הנושא	עדכון המצב
.10	לדרוש מכול העמותות מדי שנה דוחות הוצאות, ולערוך בקרה אחר תקינות ניהול המועדוניות על ידי עמותות אלו. ניתוח הדוחות שנערך על ידי הביקורת מדגיש באופן מובהק את החשיבות בבקרה אחר פעילויות העמותות.	בוצע. העמותות נדרשות להעביר את הדוחות. המועדוניות הטיפוליות מהוות חלק קטן מפעילות העמותות בעיר, ולכן מנהלת המחלקה נתקלת בקושי לקבלם. כמו כן, חלק מהדוחות הנמסרים לחשבת האגף, אינם מפורטים ולא מאפשרים לה לערוך בקרה על ההוצאות במקרים אלו. חשבת האגף מתנה את העברת הכספים לעמותה בכך שיוגשו דוחות מפורטים.
.11	לצאת במכרז מידי באשר להפעלת מועדונית הפלמ"ח בשכונת עמידר. המועדונית פועלת שנים רבות ללא מכרז והסכם מסודר.	לא בוצע. מועדונית הפלמ"ח פועלת במסגרת הסכם שתקופת ההתקשרות שלו הסתיימה מזמן. הדבר מנוגד לנוהל תקין. לדברי מנהלת המחלקה, בשנת תשע"ח יתווספו לה שני תקנים מקצועיים, והיא תתפנה לעבודה אדמיניסטרטיבית של ניהול המחלקה, ובין היתר הכנת מכרזים.
.12	להקצות למועדוניות בהן אין חדר פרטי לטיפול פרטני חדר כאמור בבתי הספר.	לא בוצע. בשל מצוקת החדרים בבתי הספר, לא ניתן להקצות חדר ייעודי לטיפול הפרטני. עדיין נעשה שימוש בכיתות הלימוד כחדרי טיפול.
.13	למצוא פתרון לקושי של צוות המועדוניות להוציא את התלמידים לפעילות בחצר בית הספר.	בוצע באופן חלקי. לא בכול המועדוניות ניתן לתחום שטח לפעילות המועדוניות. אך, כיום, יש מועדוניות בהן קיימים שטחים ייעודיים למועדוניות.
.14	לבחון תיקון הסורגים במועדוניות ראשונים בצורה שתיתן הגנה ראויה לציוד היקר במועדוניות, או, לחילופין, להחליפם.	בוצע. אמנם הסורגים במועדוניות תוקנו, אך העו"ס האחראית על המועדוניות מציינת כי קיימת בעיית ונדליוס במועדוניות זו, ואחת למספר חודשים עולה הצורך בתיקון המזגן בעקבות כך.

עדכון המצב	הנושא	מס"ד
<p>טרם בוצע. לא נפתחה יציאה לחצר הצדדית, אשר יכולה להיות גם גינה טיפולית. קיים היום מענה לחצר נפרדת, אשר הוקצתה במיוחד למועדונית, אך אין למועדונית אישור בטיחות. לדברי המנהל הממונה על הבטיחות במוסדות החינוך בעירייה, בשנה זו לא נערכה בדיקת בטיחות באף אחת מהמועדוניות הטיפוליות אשר פועלות בבתי הספר בעיר.</p>	<p>לפתור באופן מיידי את בעיית האישור הבטיחותי הקיימת במועדונית רעות. הביקורת מדגישה כי פתיחת יציאה לחצר צדדית תיתן מענה גם ליצירת חצר נפרדת למועדונית.</p>	<p>15.</p>
<p>לא בוצע. כיום, בבית הספר גורדון יש רק מועדונית טיפולית אחת. אך בשל כך, צהרון בית הספר החל לפעול במתחם בו פעלו המועדוניות בעבר. מנהלת המחלקה מציינת כי למועדוניות הטיפוליות אופי שונה, הדורש את ההפרדה הפיזית מהצהרון, ולכן המועדונית, בצורת פעילות זו אינה מסוגלת להעניק לילדים ולהוריהם את התמיכה הטיפולית לה הם זקוקים.</p>	<p>ליצור הפרדה במועדונית קרן אור, על ידי ריכוז חדרי המועדונית במפלס התחתון, כפי שהיה בעבר, כך יוכל צוות המועדונית לנעול את השער בין ילדי המועדונית והמבקרים, ולמנוע כניסה של זרים לאזורי פעילות המועדונית.</p>	<p>16.</p>
<p>לא רלוונטי. הבעיה העיקרית הייתה באינסטלציה שבקומה העליונה. כיום, בעקבות צמצום הפעילות בבית הספר, לא פועלת שם מועדונית.</p>	<p>למצוא פתרון למבנה מועדונית קרן אור, לאור ממצאי הביקורת שנערכה על ידי אגף הפיקוח של משרד הרווחה שקבעה כי יש למצוא עד סוף השנה מבנה אחר למועדונית, ובמידה שלא יימצא, המועדונית תיסגר.</p>	<p>17.</p>
<p>בוצע. בקרות אחר נוכחות התלמידים הן חלק מנוהל ההפעלה שפורט בסעיף 2.</p>	<p>לקבוע מדיניות ברורה באמצעות נהלים באשר לבקרות אחר נוכחות או היעדרות הילדים מהמועדונית. לדעת הביקורת, על הנהלים להתייחס לתנאים ליצירת קשר עם הורה לילד שאינו מגיע למועדונית, למדיניות כאשר ילד הנמצא במועדונית תחת צו בית משפט לא הגיע למועדונית, מתי היעדרות מצריכה ביקור בית וכד'. נהלים אלו ייצרו אחידות בכול המועדוניות הטיפוליות.</p>	<p>18.</p>

עדכון המצב	הנושא	מס"ד
<p>בוצע. ניהול התיקים האישיים ותכולתם הם חלק מנוהל ההפעלה שפורט בסעיף 2.</p>	<p>להכין נוהלי עבודה להפעלת המועדוניות אשר יתייחסו גם לניהול התיקים האישיים במועדונית ותכולתם.</p>	<p>19.</p>
<p>לא בוצע. מנהלת המחלקה ציינה כי היא תחל ליישם המלצה זו בכפוף לחוות דעתה של היועצת המשפטית באשר להיקף האחריות של העירייה אחר אישורים אלו. מנהלת המחלקה ציינה כי היא ביקשה את חוות הדעת באשר לאישורים אותם אמורים להמציא מתנדבי שנת שירות שטרם מלאו להם 18 שנים.</p>	<p>לערוך בקרה באמצעות העו"ס המקשרת במועדוניות אותן מנהלות העמותות, אשר תדרוש מהעמותות להראות לה את האישור מהמשטרה, בכפוף לחוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסד המכוון למתן שירות לקטינים, כחלק מהבקרה אותה עורכת העירייה על פעילות העמותה.</p>	<p>20.</p>